

Sammelbot!

Disertationes et Tractatus
in hoc Volumine. Exstantes

- 1) De fundo inofficiose quaesito Praes. D. Do. Gottfr. Bauer Resp. Gottlob August. Jeniche, Lipsiae habita.
- 2) De serenissima Domus Austriacae Praeemi-
nentiss. Praerogativis iuris ac privilegiis praeci-
puiis, et in specie de August. hujus domus
iudicio provinciali caesareo Sueviae Praes.
Gabriel. Schwebel. Resp. Joseph Anton Maria Belli.
Tubingae habita.
- 3) De Austriae Imperatricis Archicamerario.
Praes. Jo. Wilh. Waldsch mid. Resp. Georg Fridr. deet
in Tann Karburgi habita.
- 4) De cura aetatis Praes. D. Gottf. Wilh. Dinkler.
Resp. Joh. Spian Auerbach.
- 5) De statu donationum inter virum et uxorem,
Dr. Just Henric. Boehmer Resp. Joh. Fr. Schymmer
- 6) De donationibus inter conjuges Saxones, in solo conjugum
creditorum invalidis Praes. Joh. Gottfr. Bauer.
Resp. Mi. Carol. Franc. Conrad.
- 7) De marito usufructuario Saxones.
Pr. Gottfr. Bath. Resp. Gottfr. Schuber.
- 8) De conditionum causa et potestate Praes.
Joach. Fridr. Bartholdi Resp. Joh. Spian Korn.
- 9) De appellatione in admittibili Praes.
D. Gottf. Wilh. Dinkler Resp. Benjam. Fridr.
Schuber.
- 10) De depositione conjugum malitiosa Praes.
Joach. Stoy. Resp. Johannes Moser.
- 11) De non recipienda de balitate vulneris Praes.
Fridr. Bauer. Resp. Albin. Ehrenrid. Ulric.

12. De crimine abortus. Ps: Joh: Phil: Neeschl: N: Jo Paul King
13. De Recusatione librorum factiva. Fr: Rodolphus Turnipus
14. De Exortura ex fortis & fraudis proferenda.
Braef: Xpian Thom: Peln: Math: Bernhard
15. De homicidio a pluribus commisso Braef: Pels Müller
R: David Koff: Haeyen
16. De repetitione tormentorum confesso infitiant
Ps: chich: Hens: Gribner R: Jo: Math: Selner
17. De constitutione S: forma Judiciorum
criminalium solemnium. Non Inquis
dignos non pugnibus und pas uolte
falsq quoville Ps: J: Fr: Hefel R: Jo: Math: Selner
18. Crasmi Anze pauertor. De delictis
Carnis
19. De Torturis S: Questionibus. Von der Mastat id: Faint:
Goyz R: Cassar Zingler R: Hoff: Cour: Hent: Over-
Luch:
20. Dissert: ad l. off de lege Pompeja de Parricis Non
ellen Mord und dury Infronffius Braef: Strad
Grackenbrock: R: N: Wol: de Meist
21. 20. De fure a poena Caqui imenibz epr
Inquisitio d: rony. Fr: Jus: Georg: Edm: S: ruy:
22. De Ceteris inq: rerationis patentibz S: Annotatoribz
Abus: S: ruy: Hent: Sam: R: old:
23. De fure periculoso Non Inquisitio q: ruy:
S: ruy:
24. Xpian Thom: S: de Origine Processus Inquisitorii
Abus: Inquisitio Inq: rationis Braef: R: old:
25. De retentione Actorum advocato ab Inquisitio
Non Inquisitio Inquisitio Non Inquisitio Inquisitio
Inq: rationis Inquisitio Inquisitio Inquisitio
Fr: Fr: Trompener. R: S: ruy: S: ruy: S: ruy:
26. De Comanone interdicti Inq: rationis Inq: rationis
Inquisitio Inquisitio Inquisitio Inquisitio
R: old: R: old: R: old: R: old:
27. De Ex quo quodam est circa furores Inquisitio Inquisitio
Inquisitio Inquisitio Inquisitio Inquisitio
R: old: R: old: R: old: R: old:
28. De Jurisdictione Ps: Georg: Xpian Gebauer R: Xpian R: old: R: old:
Inquisitio Inquisitio Inquisitio Inquisitio
Inquisitio Inquisitio Inquisitio Inquisitio
R: old: R: old: R: old: R: old:
29. De Superiorum Jurisdictione ex Ill: concedendum qui ut Inquisitio
Inquisitio Inquisitio Inquisitio Inquisitio Inquisitio
Inquisitio Inquisitio Inquisitio Inquisitio
R: old: R: old: R: old: R: old: R: old: R: old: R: old:
30. De Jurisdictione ex Officio. Fr: Jus: Hent: R: old: R: old:
R: old: R: old: R: old: R: old:

4. 81.

DISSERTATIO IVRIDICA

DE

CVRA AETATIS
NVPTIIS FOEMINAE
MINORENNIS EXTINGTA

QVAM

ANNVENTE

ILLVSTRI IVRECONSVLTORVM ORDINE
PRAESIDE

D. GOTTLIEB WILHELMO
DINCKLERO

IVR. SAX. ET TRACT. CVRS. PAND.
P. P. ORD.

D. XXIV. OCTOBR. MDCCXXVII.

MODESTO ERVDITORVM EXAMINI

SVBMITTIT

AVTOR RESPONDENS

IOANNES CHRISTIANVS AVERBACH
WEISENFELS.

LIPSIAE

LITERIS ANDREAE MARTINI SCHEDII.

DISERTATIO IURIDICA

CURAE AETATIS
IURIS FEMINAE
MINORENIS EXTINGUITA

ILLUSTRI IURCONSULTORVM ORDINE
PRAESIDE

D. GOTTLIEB WILHELMO
DINCKLERO

IUR. SAX. ET TRACT. CURS. PAND.
P. ORD.

D. XIX. OCTOB. MDCCXXV.
MODesto TRIBUNALIS EXAMINI

AUTOR RESPONDENS
IOHANNES CHRISTIANVS AVERBACH

WEISSELS

1725

LITERIS AEDR. MARTINI SCHEDII

V I R O
PRAENOBILISSIMO, AMPLISSIMO
CONSULTISSIMOQVE
DOMINO
IOANNI CHRISTIANO
AVERBACHIO
SERENISSIMO DVCI SAXO-
VVEISENFELSENSI
A
CONSILII COMMISSIONVM
CIVITATIS LEVCOPETRENSIS CONSULI
GRAVISSIMO
P A R E N T I
QVOVIS RELIGIOSO OBSEQVII CVLTV
AETATEM DEVENERANDO

HAS
TENVES PAGELLAS
IN
STVDIORVM TESTIMONIVM
OBSERVANTISSIMAE QVE MENTIS ARGVMENTVM

INTER ARDENTES
PERPETVAE ET OMNIGENAE FELICITATIS
ADPRECATIONES

SACRAS ESSE CVPIIT
FILIVS
ADDICTISSIMVS
IOANNES CHRISTIANVS AVERBACH.

HONORATISSIME;
ET
AESTVMATISSIME DOMINE PARENS!

accipe igitur chartaceum illud munus-
culum, studiorum meorum leviden-
ses primitias, quas, TUO patrocini-
o ut offerrem, suadebat sana ratio,
injungebat honestas, ipsa denique pietas filialis,
qua me TIBI obstrictum profiteor, strenue ur-
gebat: Profecto per triennium illud & quod ex-
currit, per quod militavi in Musarum castris, ni-
hil unquam prius, nihilque antiquius mihi fuit,
quam invenire occasionem, at quam acceptam,
qua gratificandi TIBI studium, pro istis, qui-
bus me non tam adfecisti, quam cumulaſti potius
beneficiis, aliqua ex parte demonstrarem: qua
data

data oblataque, quid quaeso suavius contingere
mibi potuisset? quapropter & auide illam exoscu-
lor, & cum mihi per inopiam non liceat, auri ar-
gentique pondere, ob innumera in me collata amo-
ris & benevolentia argumenta gratum meum ani-
mum declarare, hancce tamen dissertationem,
utut admodum inermem, **NOMINI TUO**, in
fidelis memoria tesseram, consecrare haud erube-
sco. Equidem probe novi, hoc ipso haud sufficien-
ter me rependere tot tantaque, quibus me vel quo-
tidie ornasti bona, verum, cum etiam in magnis
voluisse satis sit, & praestitisse quantum possibile,
hoc iterum solatio erigor, spe praeterea lactatus fal-
li nescia, fore, ut **TU, PARENS AESTU-**
MATISSIME, pro humanitate **TUA** multis
nominibus mihi perspecta, & hunc conatum me-
um haud sinistre, potius tanquam symbolum non
fucata submissionis meae, excepturus sis. Hac
fretus atque confirmatus, ulteriori dubitationi
repudium mitto, pia demum faciens vota; ut
Deus **TE** incolumen semper seruet omnique ma-
tium felicitate, quo publica rei, & dignitati
Juris atque aequi quam diutissime consulere
possis.

§. I.

Societatem conjugalem rite contractam id utique efficere, ut maritus facultatem nanciscatur, uxori normam præscribere, ad quam actiones suas componere sit obstricta, & legum divinarum & humanarum evincant effata: Quippe in hisce maritus caput uxoris, ejusdemque dominus esse perhibetur Vid. Eph. V. v. 22. Coloss. III. v. 18. 1. Petr. III. a v. 1. ad 6. capiti vero directio asserenda in reliqua membra, & obedientia absque conformatione actionum cum voluntate aliena concipi nequit. Spectat huc *l. 14. §. 1. Sol. matr. qv. dos pet.* in qua lege Ulpianus maritum beneficio competentia renunciare posse, in gratiam uxoris, negat, monetque, talem renunciationem repugnare bonis moribus, ac reverentiæ ab uxore marito exhibenda.

§. II.

Quinam vero limites mariti potestati sint positi, & quamnam actiones alterius conjugis auctoritati existant obnoxia, ex indole & scopo domestica hujus societatis petendum est. In

ipsa prima uxoris Creatione, summus rerum moderator testatum fecit, uxorem adiutorium marito suo prestare teneri, & leges Romanæ nonnunquam eandem sociam rei, humanæ atque divinæ adpellaverunt *l. 4. C. de crim. expil. hered.*

§. III.

Operarum scilicet marito exhibendarum uxori necessitas est imposta, quatenus scilicet tales operæ ad utilitatem rei familiaris tuendam aliquid faciunt. *a. l. 48. pr. ff. de Oper. Lib.* Num vero hac ex parte aliquid discriminis intercedat inter operas officiales & artificiales, & singularum harum operarum præstatio incumbat uxori, anceps est Doctorum opinio: Nonnulli obligationem uxoris ad officiales restrictam cupiunt, & lucrum ex artificialibus ejusdem redactum, solius uxoris emolumento cedere, sibi persuadent, alii vero distinctioni inter officiales & artificiales operas nullum constare robur asserunt, potius uxorem æque ad has ac istas exhibendas, marito devinctam esse contendunt, inde concludentes, lucra ex utraque operarum specie percepta, marito esse tribuenda, provocantque hujus sententiæ corroborandæ ergo *ad L. 31. ff. de donat. int. vir. & uxor.* ubi monetur, vestimentum, quamvis uxoris cura confectum, tamen ad maritum pertinere, neque impedire, quod in ea re uxor tanquam lanipendia fuerit, & viri negotium procuraverit. Cui controversiæ decidendæ infervit, uti distinctione inter operas artificiales, auxilium præbentes ei vitæ generi tuendo, quod sciente uxore, jam ante contractum matrimonium professus est maritus, & inter operas artificiales, ex quibus tale emolumentum non sperare licet: prioris generis operas maritus ab uxore, etiam invita, suo jure exposcit, quippe cui non integrum est, consilii sui rationem mutare, ac vitæ genus mariti sui semel adprobatum, improbare, posterioris vero generis operas frustra desiderat, cum

cum uxor non sit præsumenda, consensisse in operas haud pravissas ac præstari non consuetas, maritusque excludatur a facultate exigendarum operarum insolitarum; Uxore vero desiderio mariti morem gerente, & sponte tales operas suscipiente, quasita exinde mariti, tanquam capitis familia, lucro cedunt.

§. IV.

Ex quibus elucescit, irritum esse conatum uxorum, quæ pro operis modo commemoratis, maritis suis præstitis, mercedem aliquam exigunt. Quid enim causæ subesset, maritum eo adigere, ut operam conjugis suæ in usum rei domesticæ collatam, onerosâ mercede redimeret, quippe quæ illis tantum persolvi solet personis, quas nulla lege nobis ad mutuuum adjutorium exhibendum, devinctas habemus.

§. V.

Potestatis marito tribuendæ effectibus merito accensendum est jus statuendi de domicilio. Redundat nimirum in maritum, cura sustentandæ uxoris ac integræ familia, ejus igitur merito arbitrium est, talem locum eligere, quem scopo suo felicius obtinendo convenire existimat *L. 65. ff. de judic. L. ult. C. de incol. L. un. C. de Mulier. in quo loco.* uxor vero renitens, a judice, ut officii sui memor sit, ac maritum tanquam caput sequatur, compellenda est.

§. VI.

Fac vero, contracto jam matrimonio, maritum relicto priori domicilio, vitam vagam amplecti, uxorem vero a tali vitæ genere abhorrere, nihilominus tamen, ut huic suo marito se comitem præbeat, asserere nullus dubito. Licet enim quidam in ea sint sententia, uxorem e pristino loco discedere non esse obstructam, nec necessitate quadam constringi, una cum thori sui socio huc & illuc vagari, utun-

D; turque

turque asserti sui hac ratione : quod uxor tempore conjugii initi, tale de marito suo non præsumferit, & propterea consensum ejusdem ad non cogitata extendi incongruum fit. Eorum tamen opinioni quo minus accedam, adducor ipsa indole societatis conjugalis. Conjugium nimirum indissolubile vinculum & consortium utriusque fortunæ involvit, quare, si vel maxime uxor eo tempore, quo matrimonii fœdere sibi junxit maritum, speciatim divinare non potuerit, maritum suum, aliquando vitam vagam electurum esse, perceptum tamen eidem fuit, innumera contingere solere conjugibus, quæ antea non cogitata fuerunt, & sic in quemcunque eventum generaliter sese marito obligavit, ac in genere statuendum: Quotiescunque maritus nihil contra fidem uxori datam committit, toties uxori eundem deferere non licet.

§. VII.

Subjungere hic liceat quæstionem: an successu quodam polleat pactam, intercedente quo maritus sub auspiciis nuptiarum uxori fidem fecit, se in certo aliquo loco una cum eadem perpetuo permanurum esse? quæstionem hanc negative decidendam nonnulli ducunt, existimantes, repugnare hoc pactum bonis moribus & reverentiæ maritali. Sed qua ratione reverentiæ marito debita aliquid decedat, nulla conjectura assequi possum. Reverentiæ enim marito exhibendæ, uxor æque in uno, ac diversis domicilii locis par est. Maritus tali pacto, libertati transferendi domicilii aliquid detrahit, non vero reverentiæ. Quibus perpensis pacto tali maritum, libertatis suæ transferendi domicilii jacturam fecisse statuo; Ingenue tamen fateor, præsens pactum æque ac alia sub clausula hac tacita: Rebus sic stantibus: intelligendum esse. Unde, si contigerit, maritum in loco nuptiarum contractarum necessariis vitæ subsidiis destitui, ali-

bi

bi vero honestam obviam esse conditionem, Deo & Reipublicæ inserviendi, marito non deneganda esset potestas mutandi domicilii: *a. L. 38. pr. ff. de Solut. Ludovici in Diss. de jure & jurispr. dom. C. 2. S. 13.*

§. VIII.

Potestatem vero marito tribuendam nonnisi in sensu politico accipiendam duco, neutiquam quippe confundenda venit cum potestate tali, qualis speciatim in sensu juris Romani capitur. Unde uxores, spectata juris Romani sententia, in classem personarum alieni juris referre, merito mihi religioni duco, nec fœmina, interventu matrimonii a vinculis patriæ potestatis efficitur immunis. Vid. Matthias Colerus in *Decis. Dec. 66. n. 1.* quæ tamen jure Saxonico aliter sese habent, quippe hoc jure edocemur, celebratis nuptiis fœminam e patris sui exire potestate, si vel maxime eveniret, talem filiam matrimonio contracto ædibus mensaque parentis sui etiamnum frui, quorsum respiciant verba. *Art. 31. L. 1. Landt.* sie sondere sich mit der Kost oder nicht. Vid. Carpz. de *Juribus fœmin. singul. Dec. 1. Pos. 2. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6.*

§. IX.

Sed ab instituti mei ratione alienum est, prolixius investigare, quibusnam juribus maritus sit conspicuus, pluribus hoc multi persecuti sunt. Strauch de *jure mariti in uxorem.* Beust de *matrimonio.* Stryk de *operis uxorum,* & plures alii. In præsentem e re esse duco, huic quæstioni exeutiendæ operam impendere: an maritus, fœminam in minorenni constitutam ætate sibi matrimonio jungendo, succedat in locum curatoris ætatis, quo hucusque uxor sua gavisa fuit, & ita is, qui hætenus curator ætatis extitit, idem esse desinat, ac sic cura ætatis in fœmina, consecutis nuptiis, extingatur? In qua decidenda quæstione ita versari fas est, ut primo, quid juris

juris Romani, deinceps, quid juris patrii statuunt placita, perpendam. Juris Romani perpensis placitis, solum matrimonium, quod olim conventione in manum viri peragebatur, suffecisse tollendæ curæ atatis, arbitror, quod sane eo clarius elucescit, quando ipsam vim conventionis in manum perscrutamur. Transibant scilicet, intercedente hac conventione in manum, uxores in viri potestatem patriam, eam scilicet, quæ romanis legibus patri in liberos concessa, perveniebantque in ipsius familiam proprio jure. Uxor itaque talis, quæ in manu erat, tanquam filia, mariti, tanquam patris potestati evadebat obnoxia. Vid. Strauch in *Diff. de jure marit. in uxor. resque uxorias Sect. 3. Thef. 14.* Huberus *Prel. Dig. n. 2. de ritu nupt.* Excellent. J. C. tus Dietericus Herrmannus Kemmerich in *Access. Instit. Jur. Civ. L. 1. Sect. 3. Tit. 15. §. 9.* & haud raro talem conjugem in manu mancipioque mariti esse dicitur. Sortiebatur talis conventio in manum, femina in sacris paternis constituta nubente, effectum adoptionis, eadem vero sui juris existente, arrogationis. Quemadmodum patriæ potestati Romana legislatione datum, ut per liberos in potestate mancipioque constitutos, sibi bona eorundem acquirerent, sic & uxor, quæ in manu erat, æque ac liberi, potestati patriæ obnoxii, olim non gaudebat proprietate rerum quarundam, sed omnia pleno jure statim marito tanquam patri acquirebat. Ex quo principio, quod nimirum marito singula per uxorem acquirantur, plures propullulant conclusiones, sicuti enim inter patres & liberos in potestate omnis exulat lis. *L. 4. π. de Judic.* nec actio furti patri adversus suum filium familias datur. *L. 52. π. §. 5. de furt.* & pater excluditur a facultate donandi filiæ, in potestate sua adhuc existenti. *L. 31. §. 2. ff. de Donat.* ita nec inter maritum & uxorem, quam in manu, sive in potestate habet, lis ulla, nec furti actio, nec donatio

natio consistere potest. Nec dubitandum, conjugi tali, viro, filia loco habitæ, denegatam fuisse testamenti faciendi facultatem, cum patriæ potestati subiecti, jure has ultimas voluntates condendi in tantum sint destituti, ut ne quidem permissu patris valide testari queant. *L. 6. pr. ff. qui test. fac. poss.* Matres familias conventionem in manum veniebant, transibant, migrabant in mariti familiam, adeoque, sive parentis familiam, sive suam, scilicet, si sui jam juris, cum mariti commutarent familiam, capitis tamen contingebat deminutio. Uxore itaque tali, conventionem in manum in potestatem mariti, tanquam parentis concedente, non poterat non extingui autoritas sui curatoris, quum patrem habenti regulariter nec tutor nec curator detur. Vid. Grupen in *Tr. de Uxore romana. Cap. III. §. 2--12.* Stryk in *Ufu mod. Pand. Lib. XXIV. Tit. 7. §. 27.* Montanus de *Tutelis Cap. 37. Reg. 2. n. 145.*

§. X.

Sed quæ de matrimonio, per conventionem in manum celebrato, hucusque asserta fuerunt, ad alia matrimonia nequaquam poterunt applicari. Nuptiæ quippe nusquam inter modos dissolvendæ curæ referuntur, adeoque homines minorennem ætatem nondum egressi, si vel maxime matrimonii contrahant sædus, curatorum auxilio reguntur, nec rei suæ administrationem liberiores consequuntur. *L. 2. π. de Minor. vigint. quinque ann. v. Martini in Jurispr. Civ. Lib. 1. Tit. 23. pr. & quod speciatim uxorem minorennem spectat, maritus arcetur prorsus a cura ejusdem suscipienda, si vel maxime eandem expeteret. §. 19. Inst. de Excus. Tut. L. 4. Cod. eod. L. 2. C. qui dare Tutor.* Vid. Perillustri a Berger

ger in *Philocal. fori. Resp.* 18. Beneckendorff in *Resid. Repe-
tit.* L. 2, pr. ff. de Reg. Jur. Sect. 11. membr. 5. n. 31. Sande
in *Decis. Frisiac. Lib. 11. Tit. 4. Def. 1.* præsumunt enim leges
curam mariti uxori insigni cedere posse detrimento, facile
enim posse evenire, maritum rationum reddendarum secu-
rum, grassariac male versari in re familiari conjugis suæ, blan-
ditiusque vel minis, vel potestate sua id efficere, ne tam ri-
gide cum eo, ac cum aliis curatoribus, agatur. Posset
equidem non nemini videri, mariti arbitrio equidem reli-
ctum esse, an velit curam conjugis suæ suscipere, neuti-
quam vero eundem adspirantem ad curam hanc gerendam,
repellendum esse, quia Imperator in §. 19. *Inst. de Excus. Tu-
tor.* maritos excusari a cura uxorum affirmat. Sed ipsum vo-
cabulum, excusari, nonnunquam in sensu improprio accipi,
& etiam de iis usurpari, qui prorsus prohibentur, edocet
L. Un. C. qui morbo. Ubi muti, surdi, cæci, furiosi, ex-
cusationem habere dicuntur. Item *L. 1. §. 3. π. de postul.*
ubi pariter a postulando excusantur quidam, qui prorsus non
admittuntur. Tali significatu improprio imperatorem in
modo cit. §. 19. *Inst. de Excus. Tut.* uti, verba superaddita
monstrant; licet se immiscuerit; Excusatio enim proprie
sic dicta perit, consecuta immixtione, & tutor aut cura-
tor, qui excusationem sibi competentem prætermisit, ac
munere curæ defungi cæpit, excidit facultate, ab eodem
munere iterum decedendi *L. 17. §. 5. π. de Excus. Per-III.* a
Berger in *Pos. Jur. Thes.* 27. Mencken *Tract. Synopt. Instit.
Juris Justin.* Lib. 1. Tit. 25. §. 2. Huberus in *Præl. Jur. Civ.*
L. 1. Tit. 25. Inst. §. 16. Viri itaque potestas ac curatoris au-
toritas in eadem persona concurrere non possunt. *L. 66. π.
de Rit. Nupt. Vid.* Jacobi in *Diff. de Curatore mulieris Sax.*
C. III.

C. III. Thef. 3. Wiessenbach ad L. 2. C. qui dare Tut. vel Curat. In tantum vero abhorrent LL. Romanæ a cura mariti, ut eundem maritum, qui prudens se immiscet curæ uxoris suæ, infamiæ labem contrahere statuunt, æque ac illos, qui contra SCtum adultam vel pupillam sibi matrimonio jungunt, quum eadem subfit prohibitionis ratio, ne scilicet fraus administrationis tegatur, dum uxor vel propter blanditias mariti, vel propter metum, rationes exigere non sustinet v. L. 7. C. de Interd. matrim. inter pupillam & tutorem. L. 64. §. 1. ff. de Ritu Nupt. Vinnius in Comment. ad Instit. L. I. Tit. 25. §. 19. Extendunt LL. Romanæ prohibitionem suam eousque, ut maritus ne quidem uxori suæ mente captæ, vel furiosæ curator dari queat. L. 14. ff. de Curat. furios. Vid. Perez. ad Cod. L. V. Tit. 70. n. 10. Meyer in Colleg. Jurid. Argentorat. L. XXVI. Tit. 1. n. 11. Imo, socer nurus suæ bona tanquam Curator administrare impeditur, L. 17. C. de Excus.

§. XI.

Curatoris tamen auctoritatem arctioribus nonnunquam limitibus circumscribi, quando ista, quæ curæ suæ deman- data fuit, in matrimonium collocatur, & aliqua ex parte ipsam curam extinguere, nemo diffitebitur, qui ad discrimen istud attendit, quod inter bona ad uxores spectantia inter- cedit, de qua re supra laudatus Bergerus in Diff. de discrimine bonorum uxoris, consulendus est. In bonis quippe dotalibus curatoris auctoritas utique extinguitur, cum mari- tus, simul ac rei dotalis traditio peracta sit, dominium hujus rei consequatur. pr. Inst. quib. alien. lic. vel non L. 23. C. de Jur. Dot. L. 75. ff. de jure dotium. L. 13. §. 2. ff. de

ff. de fund. dotal. L. 21. §. 4. ff. ad municip. penes uxorem tamen infimul remanet dominium substantiæ, dotis titulo concessæ, nuncupatur quippe dos, proprium uxoris patrimonium *L. 3. §. 5. ff. de minor. L. Un. §. 14. C. de rei uxor. act. L. 16. ff. de religios. L. 14. pr. ff. ad L. Falcid.* ac dicitur dotem mulieris esse. *L. 75. ff. de Jur. dot. L. 71. ff. de Evidct.* & dos respectu viri inter res alienas refertur. *L. 24. §. 5. ff. sol. matrim. dos qu. pct.* ac ipsam rem dotalem in bonis uxoris esse, evincit *L. 4. ff. de collat.* moneturque, bona dotalia in dominio uxoris constante matrimonio naturaliter esse *L. 30. pr. C. de Jur. Dot.* Vid. Stryk in *Diff. de jure marit. in bon. uxor. c. 2. §. 35.* Repugnare equidem videntur huic ipsi sententiæ varia argumenta, & quidem primo reponi solet, quod duo in solidum unius ejusdemque rei non possint esse domini, secundo, dubium excitat *L. 9. §. 3. ff. de Jur. dot.* præprimis verba, quæ ibidem deprehenduntur. *Non puto agi inter virum & uxorem ut dominium ad eum transferatur,* & tercio denique scrupulus exinde movetur, quod vulgo dicitur, dotem spectare ad patrimonium uxoris. Sed hisce singulis dubiis facile satis fieri poterit, ad primum enim relegendum est, duos pluresque non posse esse dominos unius ejusdemque rei in solidum *L. 5. §. f. ff. commodat.* sed hic occurrunt diversa dominiorum genera, dominium enim dotis penes maritum est in exercitio, penes uxorem vero in quiete, tamdiu, quamdiu durat matrimonium. Unde uxor constante conjugio, & alienandi & vindicandi destituitur facultate *L. 9. C. de rei vind.* Secundo vero dubio ita occurrendum, naturale equidem non transire dominium in maritum, quippe quod saluum ac integrum retinet uxor, solummodo ex subtilitate Juris Civilis dos substantiæ mariti partem

partem absolvit *L. 30. C. de Jur. Dot.* Hinc saltem dicitur dotem in bonis mariti esse. *L. 75. ff. de Jure Dot. L. 21. §. 4. ff. ad municip. L. 7. §. 3. ff. de Jur. Dot.* Tertio vero loco proposita ratio dubitandi corrui, asserendo, dotem referendam esse ad patrimonium uxoris, quoad effectus domini naturalis, neutiquam vero quoad effectus domini Civilis.

§. XII.

Dominium dotis marito vindicatum gaudet utique præstantissimis effectibus, inter quos & is referendus, quod maritus sublevandorum onerum matrimonii ergo fructus integra dotis, quos ipse cepit, lucretur, & si donationis causa uxori fructuum percipiendorum facultatem concesserit, eosdem, in quantum locupletior facta est, ab eadem recuperare valeat, nomine in dotem dato. Scilicet sœnebri pecunia ex mutuo debita, utilem actionem adversus debitorem maritus nanciscitur, usurasque sortis in vicem onerum matrimonii capit. *L. 2. C. de Oblig. & Act.* Fac vero, socerum genero in pecunia numerata dotem constituere, & donec promissa dotis quantitas persolvatur, fundos quosdam pignori dare genero suo, hunc vero generum fructus istorum fundorum percipere, num fructus percepti sorti erunt imputandi? Negativam merito amplectitur sententiam *C. XVI. X. de Usur.* subjecta hac ratione: quia frequenter dotis fructus non sufficiant ad onera matrimonii supportanda. Vid. *Wiefenbach ad L. 20. C. de Jur. Dot.*

§. XIII.

Lucratur itaque maritus fructus ex re dotali perceptos compensandorum onerum matrimonii ergo, eo successu, ut iidem ad eum irrevocabiliter spectent, quare nihil marito impedimento est, quo minus arbitrato suo utatur in hisce alienandis fructibus, & in quemcunque transfereendis.

§. XIV.

Ipsis vero fructibus in dotem datis, quidnam tunc veniat fructuum nomine, expendi meretur, quod scilicet ita est capiendum, quando nimirum in dotem conceditur ususfructus ita, ut fructuum fructus lucretur maritus, & oneribus matrimonii sustinendis destinantur, *l. 4. ff. de pact. dot.* quod ita contingere potest, si cuidam pagus in dotem detur, ea tamen lege, ut quidquid pecuniæ, frugum, fructuum, pensionumque acceperit, in dotem convertat; tunc res ita comparata est, ut usuræ, ex tali pecunia redactæ, cedant mariti lucro, ac subeant vices fructuum marito debitorum, qua ratione feuda, & bona fideicommissio obnoxia vel potius fructus eorundem singulis annis nascituri, conceduntur in dotem, ubi consummato aliquando matrimonio incumbit marito reddere rationem, de fructibus perceptis, pretiumque istorum restituere. Subjungere hic liceat questionem, num etiam in fructum sit computandus thesaurus in fundo dotali repertus? negat id *l. 7. §. 12. ff. sol. matr.* præprimis negativa hæc sententia indicatur hisce verbis: *non magis*

magis ac si thesaurus fuerit inventus: In fructum enim non computabitur, sed pars ejus dimidia restituetur, quasi in alieno inventi. Quae verba clarissimum præbent documentum, prædium dotale, respectu habito ad thesaurum, non pertinere ad maritum, ex quo ulterius consequitur, si forsitan tertius aliquis in fundo dotali thesaurum invenerit, nihil exinde lucrari redundare in maritum, sed eundem integrum adplicandum arbitrio uxoris, quia est domina naturalis, eadem ratio est allusionis, constante matrimonio fundo dotali facta, talis quippe allusio non jure fructuum censenda, sed spectat potius integra ad uxorem.

§. XV.

Concessa itaque marito facultate fructus percipiendi ex re dotali, eidem pariter tribuendum jus est locandi prædium dotale, locare enim & alienare toto cælo a se invicem differunt *l. 39. ff. locati conducti.* Quam locatio tantummodo facultatem percipiendorum fructuum ex re concedat; unde etiam Doctoribus solemne est asserere; prohibitum alienare, non excludi statim a libertate concedenda commoditatis fructuum percipiendorum. Evincent id exempla feudi, fideicommissi, usufructus inalienabilis, §. 1. *J. de Usu & Hab. l. 38. pr. ff. de usufr. prædii pupillaris* citra decretum judicis non alienandi, vide Stryk *in Diss. de Jure mariti in bona uxor. c. 2. §. 41.*

§. XVI.

Speciat vero insimul ad maritum rerum dotalium administratio, eo equidem successu, ut illo invito uxor nihil prorsus

prorsus gerere, vel circa rem dotalem statuere par sit. Quin potius omnia mariti arbitrio hac ex parte permittere tenetur. Ubi tamen eundem boni patris familias officio defungi decet, ac eo praprimis respicere, ne ipsa dotis conditio deterior reddatur.

§. XVII.

An vero fundum dotalem ita immutare poterit, ut eidem integrum sit, ex agro dotali hortum, ex Sylva agrum, vel in eo piscinam facere? Vasallo equidem licet, utique ipsam rem feudalem exstructione ædificiorum immutare, 2. *Feud. 28. §. si vasallus.* usufructuarii vero potestas tam arctis limitibus circumscribitur, ut nihil suscipere queat, quo res in usumfructum concessa aliam induat faciem. Sic enim ne quidem inchoatum ædificium consummare potest, etiamsi eo loco aliter uti nequeat. *l. 61. ff. de usufr.* & tamen si meliorem, ædificium excolendo, domini causam facturus esset, tamen id facere prohibetur, aliud quippe est tueri, quod accepit, aliud est novum facere. *l. 44. ff. de usufr.* Maritum vero quod atinet, facultatemque ejus immutandi fundum totalem, eam solummodo immutationem interdictam existimo, quæ dotis conditionem deteriorem reddit. *L. 6. ff. de fund. dotal.* Sin vero ipsa immutatio ita fit comparata, ut fructus dotis exinde capiant incrementum; eandem utique procedere, arbitratur. *L. 7. §. 13. ff. sol. matrim.*

§. XVIII.

Supra me mentionem fecisse recordor, nomine in dotem dato, maritum consequi utilem actionem adversus debitorem.

tozem. Fingamus itaque, debitorem marito, cum egestate conficiante, istud nomen exsolvere, antequam solutioni destinatus dies venerit, num debitor talis liberationem consequetur, præprimis, quando eidem perspectum fuit, maritum facultatibus lapsum esse? pronuntiandum ego ducere, debitorem plenissimam consecutum esse liberationem, ita ut nec ab uxore eo nomine in jus vocari possit. Id enim quod in diem debetur, & ante diem solvere licet, *l. 20. ff. de solut.* ac ipsa solutio, naturalis & legitimus modus, est tollendæ obligationis *l. pen. ff. de solut.* At Creditoris juri exigendi debiti nihil decedit, si vel maxime non solvendo efficiatur. Ipsaque uxor vitio vertere non poterit debitori, quod ei solverit, cui ipsamet & se ipsam & dotem suam credidit *l. 1. 2. C. ne fidejuss. dot. dent.* præclusa pariter est facultas marito justo tempore solutionem exposcenti, sub hoc prætextu solutionem denegare, quasi maritus amplius non sit solvendo, quia debitoris non interest, & nemo agendo aut excipiendo auditur, si non illius intersit, potius ipsa uxor suæ debet imputare negligentia, quod non majus studium posuerit in dote sua in tuto collocanda.

§. XIX.

Fructus rei dotalis itaque quum ad maritum ceu dominum civilem spectent, prono exinde sequitur alveo, uxoris factæ facultati isti fructuum percipiendorum nullum præjudicium inferri posse. Unde vanus est conatus creditorum, qui propter æs alienum ab uxore contractum executionem in bona dotalia fieri constante matrimonio desiderant, ni

C

fi

si forsitan hisce creditoribus bona dotalia, pro debito antequam dotis naturam induerunt, oppignorata fuerint. Tunc enim potior creditoris causa merito esse debet, & hujus conditionem per dotis constitutionem deteriolem fieri nefas est *L. 15. C. de pignor. L. 8. C. qui potior. in pign. v. Codex Fabrianus. L. V. Tit. 6. def. 6.*

§. XX.

Licet hic subsequenter proponere facti speciem: Filia sua pater quingenta legat pro dote, in eamque causam certa prædia pignori & in antichresin obligat, ea lege, ut fructus ex hisce prædiis percepti in diem usque soluti legati ad filiam pertinerent. Filia nubit legato nondum soluto, bona sua juraque omnia marito in dotem concedit, soluto post aliquot annorum intervallum obitu viri matrimonio suboritur quæstio: an pignorum fructus, quos neque mulier, neque maritus perceperat, aut in vicem fructuura usurae legati mulieri deberentur, an potius mariti heredibus pro toto eo tempore, quo matrimonium stetit? Pronunciandum fuit, fructus omnes bonorum obligatorum a die mortis testatoris mulieri præstandos esse, non enim quingenta duntaxat, sed jura sua omnia generaliter in dotem dederat uxor, adeoque fructus quoque ipsos pignorum, quum inter cætera jura illud etiam mulieri competeret percipiendorum ex pignoribus fructuum, quamdiu eidem exsolutione quingentorum nondum satisfactum erat. Proinde fructus illi, dotales potius, quam dotis fructus videntur, atque ita mulieri, non marito debiti. Quum, si eos vir percepisset, ab ejus heredibus judicio de dote restituendi essent,

effent, sunt namque ex testatoris iudicio debiti, non propter moram *v. Codex Fabrianus L. V. Tit. 7. def. 20.*

§. XXI.

Maritum itaque jure dominii uti in rebus dotalibus, assertum fuit, quod tamen dominium restrictum esse, vel exinde apparet, quod alienandi facultas alias ad rerum dominos spectans, circa maritos sit summopere circumscripta, licet non sit diffidendum, laxiorem esse eam facultatem in rebus mobilibus ac immobilibus transferendis. Res enim mobiles quod spectat, v. g. equos, servos in dotem datos, ex arbitrii sui ratione, quocumque titulo ad transferendum dominium habili, in alterum derivare potest, neglecto hoc discrimine, an servando servari queant, nec ne. *Vid. L. 21. ff. de manumiss. L. 3. C. de Jur. dot.* quæ alienatio procedit, etiam invita uxore, etiamsi per modum actus inter vivos vel ultimæ voluntatis fiat. *Vid. Wiefenbach ad L. 3. C. de Jur. dot.* Lex enim Julia alienationem prohibens, prædii solummodo dotalis facit mentionem, nec ullibi legitur, Justinianum prohibitione ista & res mobiles comprehendisse. Rerum vero immobilium alia prorsus est ratio, attendenda hic erit distinctio, num scilicet res immobilis interveniente æstimatione, an ea non interveniente in dotem data fuerit. Posteriori casu maritus arcetur prorsus ab alienanda re, dotis titulo concessa, nec corroboratur hæc alienatio, si vel maxime uxor huic alienationi suum præbuerit consensum. *pr. I. st. quib. alien. licet vel non. L. Un. §. 15. C. de rei uxor. act.* Fœminæ enim ut plurimum contra propria commoda laborare censentur

C 2

adeo

adeoque metuendum, ne fragilitas sexus muliebris in perniciem substantiæ istius convertatur; An non vero alienatio ista vires suas fortiatur, quando mulier consensum, alienationi semel additum, biennio præterlapso repetat? de re donata propter nuptias affirmat istud *Nov. 61. C. 1. & ex verbis. Nov. 61. C. 1. §. 3. multo potius hæc in dote valebunt.*, elucefcit, Imperatoris mentem esse, consensui geminato pariter robur suum constare debere in alienatione dotis, alias enim his verbis usus non fuisset: *Et hæc in dote valebunt*, multo magis subsistit alienatio, si eadem uxoris cedat emolumento. V. Sande *de prohib. rer. alienat. c. X. n. 9.* Si forsitan fundus sterilis permutetur cum fundo fructuosiore, porro superaddenda erit hæc limitatio: si fundus dotalis per translationem universitatis in alium transeat. *L. 1. in f. ff. de fund. dot. L. 62. ff. de acquir. rer. dom.* Referenda pariter huc alienatio, quæ ex necessitate juris proficiscitur. Necessitas juris hic subintelligitur, quæ ex ipsa conditione fundi dotalis profluit, quare, si maritus fundum dotalem communem cum alio possideat, & a socio ad divisionem provocetur, ad alienationem fundi dotalis licite progressus patet. *L. 2. C. de fund. dotal. V. Huberus in Præleß. Dig. ad Tit. de fundo dotal. n. 1.*

§. XXII.

Æstimatione vero circa fundum in dotem datum adhibita, nihil impedimento est marito, quo minus in eodem alienando suo arbitrato utatur, fit enim maritus rebus æstimatedis, in dotem datis emtor, & ex emto earum æstimationem rerum debet mulieri, & usque adeo venditio est, ut omne damnum & lucrum dotalium rerum ad maritum pertineat. *L.*

10. *C. de jur. dot. L. Un. §. 9. C. de rei uxor. act.* quippe aestimatio hac mente videtur facta, ut res dotalis tradita perfecte transeat in dominium mariti tanquam emtorem. *L. 10. §. 5. L. 16. L. 69. §. 8. ff. de jur. dot.* Wieffenbach *ad L. 10. C. de jur. dot.* Nec mariti arbitrio relictum, an soluto matrimonio prædium dotale pretium restituere velit, sed præcisè ei imposita est necessitas pretii exsolvendi. Venditionis tamen gratia factam aestimationem hic subintelligo, taxationis enim gratia facta, facultas alienandi exulat. *L. 11. ff. de fund. dot.*

§. XXIII.

Quum ergo maritus in rebus, dotis titulo translatis, gaudet dominio, & jure earundem rerum administrandarum, consequitur exinde, curatoris auctoritatem respectu dotis prorsus exulare atque extingui.

§. XXIV.

Bonorum paraphernalium eadem videri posset ratio, quippe horum effectus ita sunt comparati, ut curatori uxoris, in minorenni ætate constituta, nihil fere auctoritatis circa hoc bonorum genus relictum esse, nonnemo arbitrari forsitan valeret; Gaudet enim facultate maritus horum bonorum administrandorum, prout apparet *ex L. 9. §. 3. ff. de Jur. dot.* Marito plerumque custodia rerum paraphernalium demandatur, atque eadem ipsi in dubio eo sine traduntur, ut administrationem consequatur, & propterea actione mandati teneatur. *a. L. 95. pr. ff. ad L. Falc.* Sic cautionibus sceneraticis, sive instrumentis pecuniarum

cunia foenebris, paraphernorum loco traditis, eidem intergrum est, ex his cautionibus nomina a debitoribus exigere, atque actiones exercere uxoris nomine, & rem in iudicium deducere, perinde ac si instructus esset mandato. Cautionum enim traditio tacitum arguit mandatum, ideoque de rato cavere nihil causae subest. Repugnare equidem videtur *L. 21. C. de Procur.* in qua maritus de rebus uxoris citra mandatum agens, uxorem rem ratam habituram, satisfacere jubetur, sed praesupponit haec lex, nullum prorsus mandatum intercessisse, in praesenti tamen casu non omne deficit mandatum, subest mandatum tacitum, quo pollet maritus ideo, quia cautiones foeneratitiae eidem sunt traditae, colligitur itaque hic ex instrumentorum traditione mandatum tacitum. *Vid. Wiefenbach ad L. ult. C. de pact. conv.* Administratio itaque concredita est marito, unde singula ea ei incumbunt, quae aliis administratoribus. Reddendarum ergo rationum, conficiendique inventarii necessitate est constructus, quare si ex rationibus redditus appareat, multum damni dolo culpaque mariti esse illatum, merito id ipsum damnum ab eo resarciendum, nec ullos fructus lucratur ex paraphernis, sed extantes aequae ac consumptos restituere uxori tenetur, licet non sit distitendum, licere marito hosce fructus paraphernorum in communem matrimonii utilitatem impendere, prout id comprobatur *L. f. C. de pact. conv.* Quoscunque vero fructus ex paraphernis cepit, vel capere levi culpa neglexit, vel adhuc extantes habet, vel in suam solius utilitatem collocavit, hosce conjux sua ejusdemque heredes optimo jure reposcunt. An vero fructuum a marito consentiente uxore in suam solius utilitatem consumptorum repeti possit aestimatio, diversae sunt Doctorum sententiae.

tia. De industrialibus id negandum esse svadere videtur *L. 45. ff. de Usur.* sed licet uxor permittat, ut maritis re ejusdem utatur, non tamen statim exinde præsumenda est donatio, potius conjectura subest, eundem credidisse, aut mutuo dedisse. Donationis enim præsuntio regulariter exulat, quare nullum dubium, maritum etiam fructus ex voluntate uxoris consumptos restituere teneri, hic enim specialis consensu nullum peculiarem producit effectum, ipsa enim lex administratori facultatem fructuum alienandorum concedit *L. 63. ff. de Procur.* & nullam tamen immunitatem præstandi pretii, ex fructibus redacti, præbet.

§. XXV.

Administratores jure qui utitur maritus in rebus paraphernalibus, ab alienandi facultate merito est excludendus, quum alienatio & alii administratori non sit concessa; fructus tamen quo minus alienet, nihil impedimenti subest, dummodo instar alterius administratoris pretium pro iis persolutum refundat: Administratori enim non ideo fructuum in alium translatio permessa, ut pretium sibi retineat, sed ut in rationes referat. Idem judicium ferendum est de rebus, quæ servando servari nequeunt, quarum alienationem ipsa utilitas conjugis suæ exposcit. Creditoribus porro conjugis suæ recte satisfacit, conditionem enim ejus hac exsolutione reddit meliorem. An vero cogi poterit maritus, ut creditoribus satisfaciat, investigare operæ pretium erit? Equidem ex dote constante matrimonio maritus as alienum suæ conjugis dissolvere non tenetur, fructus enim dotis ad uxorem non pertinet, eademque nullum actum dominii in re dotali, cedentem

lvxx.2

dentem præjudicio mariti exercere potest, unde executio in dotem facta inanis. Alia tamen est facies paraphernorum, tenetur enim, prout modo commemoratum, maritus fructus ex paraphernis infimul in emolumentum conjugis suæ collocare, ergo & officii sui ratio versatur in eo, ut satisfaciatur uxoris suæ creditoribus. Interest enim huius, ab horum exactione immunem fieri.

§. XXVI.

Perpensis itaque hisce, quod nimirum maritus in rebus uxoris paraphernalibus gaudeat jure administrandi, posset exinde concludi, curatore atatis prorsus opus non esse, nec ejusdem aliquas partes esse, cum singula ea, quæ alias curatori peragenda incumbunt, ad mariti officium spectent. Sed contrarium elucescit ex *L. 8. C. de pact. conv.* ex qua lege adparet, administrationem rerum paraphernalium maritum solummodo consequi ex voluntate conjugis suæ, vel expressa vel tacita, nihil vero juris deficiente hac voluntate spectare ad maritum, potius eundem prohiberi, invita uxore sese immiscere administrationi rerum paraphernalium; Uxor itaque si statim atque bona illata fuerint, expresse prohibuerit maritum, ne ille bonorum suorum curam agat, reservasse sibi censetur paraphernalium suorum administrationem; Reservata itaque hac administratione curator talis conjugis continuat suum officium, ac ulterius commodis ejusdem prospicere ac invigilare remanet obstrictus.

§. XXVII.

§. XXVII.

Spectavimus jam juris Romani sententiam, ad jus Saxonicum itaque inoffenso pede progressus patet. An non itaque jure Saxonico cura aetatis tollatur per matrimonium foeminae minorenns, operae pretium erit investigare? Ex hujus juris sententia statuendum existimo, per matrimonium foeminae minorenns extingui curam aetatis. Pluribus enim deducere jam est animus, maritum legitimum ejusdem & curatorem, & bonorum administratorem effici, & licet quidam existiment, curam mariti, in quam nubens transit mulier, non perimere curam aetatis, quum altera cura sit flexus, altera aetatis, adeoque altera per alteram non tollatur, corrui tamen eorum sententia, quando perpendimus, curam maritalem involvere administrationem bonorum, inde cura aetatis non posse amplius locum relinqui, quum curatoris aetatis officium tantummodo versetur in eo, ut defungatur administratione rerum, ad minorennem foeminam spectantium, datur enim curator bonis. Nuptiis vero a foemina minorenne celebratis, adest jam aliquis, nimirum maritus, qui lege ita disponente rerum uxoriarum curam agit, cessat ergo officium curatoris aetatis, bonis dati. Accedit huic sententiae B. Hornius in *Respons. Class. IV. Resp. 15.* quippe qui talem proponit casum: Mater gessit filiae suae curam, filia haec nondum majorenns effecta collocatur alicui in matrimonium, disceptatum itaque fuit, an modo commemorata mater continuare possit munus cura? Rectissime statuit Illustr. Hornius, arcendam esse matrem a continuanda hac cura, nisi forsitan ipsemet maritus consentiret matri munere

D

nerere

nere curæ ulterius defungi cupienti. Provocat idem Illustr. Hornius loco commemorato ad sententiam *in supremo Provocat. Senat. Sax. in Term. byber. 1709.* latam, eandemque cum hac opinione dulcissima conspirare harmonia ostendit. Extinguitur itaque in Saxonia cura foeminae minorennis nuptiis ejusdem consecutis. Rationem hujus rei in eo collocaui, quia uxor transit in curam legitimam mariti sui. Vid. Ill. Boehmer *Intr. in jus Digest. L. XXVI. Tit. 10. §. 4.* Adipiscitur enim maritus hanc curam, nuptiis benedictione sacerdotali consummatis, cujus rei luculentissimum præbet indicium textus, *LandN. L. III. Art. 45.* edifferens: *Der Mann ist auch Vormund seines Weibes zu Hand, als sie ihm getrauet wird.* Non itaque thori conjugalis ingressu demum maritus hujus juris, curæ scilicet legitimæ gerendæ fit particeps. Clarissima enim verba *Art. 45. mod. alleg.* contrariam evincunt sententiam. Propugnant equidem nonnulli hanc opinionem, consensionem scilicet thori conjugalis demum largiri curæ legitimæ exercendæ facultatem, & hujus suæ sententiæ corroborandæ ergo provocant ad verba ista, quæ deprehenduntur *in jure Provinc. Sax. Lib. I. Art. 45.* Und sie, das Weib tritt in sein, des Mannes Recht, wenn sie in sein Bette tritt. Sed nec in hisce verbis quicquam præsidii repositum ita sententibus existimo, quum verba allegata de jure successione capienda sunt, in terris enim Saxonice thalami consensione nondum subsecuta, superstes conjux a defuncti conjugis successione excluditur. Mentionem faciunt hujus curæ, marito assertæ, juris Sax. Provincialis varii textus, sic enim *L. I. Art. 31. L. N.* dicitur, *Wenn ein Mann ein Weib nimmt, so nimmt er sie in alle sein Gewehr, und alles ihr Gut zu rechter Vormundschaft.* Pariter *LandN.*

N. L. I. Art. 45. so ist er doch ihr, der Frauen Vormund.
 Convenit hac ex parte cum jure Sax. Provinciali jus Sax.
 Electorale, scilicet *Constit. XV. P. 2. & Decis. Elect. XIV.*

§. XXVIII.

Conspicua etiam est hac cura marito competens egregius suis effectibus. Uxor enim bona & mobilia, sub quibus comprehenduntur geradica, & immobilia citra mariti sui consensum alienare nequit, quod apparet ex verbis *L. N. L. I. Art. 31.* Kein Weib mag auch ihres Guts ichts vergeben, ohne ihres Mannes Willen. *Item L. N. L. I. Art. 45.* Ein Weib mag auch ohne ihres Mannes Urlaub ihr Gut nicht vergeben, noch ihr eigen verkauffen. Alienatio itaque bonorum ad uxorem spectantium, eidem absque consensu mariti est interdicta, qualiacunque demum ista bona sint, unde parum refert, sive bona ista feudi, sive allodii jure censeantur, & ne quidem alienatio neglecto mariti consensu peracta, sustinetur, si vel maxime in pia causa favorem aut liberorum gratiam sit suscepta.

§. XXIX.

Uxor itaque a rei immobilis alienatione peragenda citra mariti consensum prorsus excluditur. An non vero mariti consensu accedente sustineatur, dispiciendum est? *Decisio Elect. Sax. XXIV.* tale prabet decidendi fundamentum, scilicet, circumspiciendum est, an uxor gaudeat alio quodam quam marito, curatore, an non. Priori casu solius mariti autoritas alienationem non corroborat, sed insimul accedat,

accedat necesse est, hujus curatoris consensus, posteriori vero casu expendendum, an causa necessaria alienationi suppeditet ansam, & tunc solius mariti auctoritate interveniente, firma redditur dominii translatio *a. dict. Decis. Noviss. XXIV.* Sin vero hæc causa necessaria deficiat, suspicioque magis subfit, commodum mariti futura successione ergo respici, mariti consensus non sufficit, peculiari potius curatore opus est, alias nec maritus, nec emtor in tuto sunt collocati, emtor scilicet in id adducitur discrimen, ne ab uxore ejusque heredibus alienata revocentur, quod elucescit ex verbis *Decis. Noviss. XXIV.* so ist sie solchen Contract zu hinterziehen wohl befugt. Marito vero metuendum, ne defunctæ conjugii pretium restituere adigatur. Mobilium vero alienatio & oppignoratio ab uxore solo interveniente mariti consensu suscipi potest. V. Celeberr. Godofr. Barth in *Diff. de marito usufructuario Saxon. C. V. §. 17.*

§. XXX.

Uxoris insimul est, bonorum suorum usumfructum relinquere thori sui socio. Vocabulum quippe *der Vormundschaft* complectitur etiam suo ambitu usumfructum, quemadmodum id & ex alio speculi Saxonici loco animadvertere licet, nimirum *L. I. Art. 11.* Ubi dicitur, patrem liberos suos eorundemque bona in tutela, sive *Vormundschaft* habere, quorum tamen usufructu sine dubio potitur. v. Per-III. Bergerus in *Diff. supra laudata de discrimine bonorum uxoris §. 17.*

§. XXXI.

Marito itaque Usufructuario Saxonico omnes omnino fructus ex rebus conjugis suæ provenientes cedunt, sive
sunt

sint fructus naturales, sive civiles, sive industriales, sive ab ipso marito, sive ab uxore percepti. Quare si mulier ipsamet superstitute marito bonis suis utatur, fruatur, ac hac ratione usumfructum marito debitum intercipiat, defuncto eo obligatur hæredibus mariti ad redditionem rationum, & restitutionem fructuum, etiam percipiendorum *a. L. 14. §. 66. ff. de condiçt. indeb. L. 206. ff. de Reg. Jur.* quod tamen onus reddendarum rationum rite defugere poterit uxor, si docere par sit, bona mariti gratia fructus rerum suarum cepisse *a. L. 20. C. de Jur. dot.* nec enim maritus in fructibus uxoris, si eos percipere noluerit, ad instar Usufructuarii, qui sola perceptione fructus lucratur, ullum jus habet quin potius uxori fructus relinquens, horum lucro renunciassè censendus.

§. XXXII.

Retinet itaque maritus omnes hosce fructus, nec mortua uxore ad rationes reddendas de iisdem est obstructus. Multum tamen refert, an mortua uxore naturales fructus adhuc pendentes sint, an a solo separati. Pendentes, quia pro parte fundi sunt reputandi *L. 44. π. de rei vind. & in dominio ejus, ad quem spectat fundus L. 12. §. f. π. de Usufr.* adhuc habentur sequuntur, successores immobilium accessorii loco, ergo maritus nihil juris in iisdem sibi tribuere valet, nondum enim eosdem percepit. Comprobat id *Const. Elect. Sax. XXXII. P. 3.* Fructus vero a solo separati, & a marito in vivis adhuc existente uxore percepti, remanent eidem, tamen si immaturos decerpi aut cadi jusserit nec in horreum redacti sint, sed in messe adhuc jaceant. *L. 13. ff. quib. mod. Usufr. amitt.* Alia vero est ratio fructuum industrialium, quippe

qui etiamſi adhuc pendeant, non tamen ſemper rerum immobilium conſtituunt partes, Utitur enim jus Sax. hac diſtinctione, an agro uxoris ſemen inſperſum raſtroque idem ſubactus fuerit nec ne, eo tempore, quo uxor ex hac vita decedit. Priori caſu fructus maritus lucratur poſt obitum uxoris, in præmium ſcilicet laboris & cultura. *Vid. L. R. L. II. Art. 58. & Lib. III. Art. 76. Conſt. Elect. Sax. XXXII. P. 3.* Poſteriori vero caſu maritus fructus relinquere tenetur conjugis ſuæ heredibus.

§. XXXIII.

Fructuum civilium vero, quæ nam ſit ratio, contenditur, & inter Doctores quæſtio movetur, num decedente ante ſolutionis terminum marito, uxori ſolum, an mariti heredibus ſimul pro rata temporis debeantur? De uſuris ſcœnebris pecuniæ paraphernalis res expedita eſt, quod pro rata temporis uxorem inter & mariti heredes dividendæ ſint. Nam ſicut poſt elapſum terminum ad maritum procul dubio compenſandorum onerum matrimonii pertinent, ita æquum videtur, ut pro rata temporis, quo onera ſuſtinuit, eidem quoque tribuantur. In cenſibus expreſſe diſpoſitum eſt, eodem pro rata temporis quo deſunctus vixit, heredibus ejus præſtari deberi, in annuis tamen redditibus peculiare quid ſtatuitur *in P. 3. Conſt. Elect. Sax. XXIV.* Verba enim ibi ita ſe habent: Was zur Zeit der Frauen Abſterben betaget und gefällig geweſen, daß ſolches dem Manne bleibe, die unbetagten Zinſen und Renthen aber denen Erben folgen ſollen.

§. XXXIV.

Partes metallicas vulgo die Bergtheile oder Kuckſſe nuncupatas, nonnunquam ad uxores ſpectare conſtat, quarum occaſione quæſtio incidit, an & marito fructus exinde provenientes, qui

qui vulgo audiunt die *Quis Deute*, jure fructuum cedant? Ex juris Saxonici sententia emolumenta metalli fodinarum non referenda sunt inter fructus renascentes, prout edocet *P. 3. Const. Elect. XXV.* ex quibus consequitur, proventus metallicos cedere uxori, maritumque usufructu eorundem contentum esse debere.

§. XXXV.

Sylva vel horto jure proprietatis uxori competente, maritus nec ulla arbores excindere prohibetur, nec omnes cadere par est. Boni enim patris familias officio defungi cum decet. *a. §. 38. Inst. de rer. divis.* Sylva ergo si sit cadua, scilicet talis, quæ in hoc habetur, ut cadatur, & succisa ex stirpibus iterum renascatur, maritus ligna vendere valet *L. 9. §. f. ff. de Usufr.* a sylva tamen nimium excindenda abstinendum eidem est, potius ad modum tantummodo boni patris familias ea uti frui licet. *d. L. 9. §. f. π. de Usufr. & L. 12. pr. ff. de Usufr.* Sylva vero non cadua existente, solummodo pro necessitate sua arbores succidere valet *a. L. 12. pr. ff. de Usufr. & a grandibus arboribus abstinere cogitur L. 10. 11. ff. de Usufr.*

§. XXXVI.

Maritus itaque administrandi gaudens facultate in rebus uxoris suæ, iisdemque utendi fruendi, adimit merito conjugii suæ facultatem de bonis suis citra suum consensum disponendi. Quicquid itaque illa in rebus suis sine marito agit vel facit, perinde habetur, ac si non factum esset. Sed utrum uxori constante matrimonio integrum erit, de bonis immobilibus disponere, eo modo, ut nuda eorum proprietatis usufructu marito relicto, ad aliam transferatur? Affirmativa sententia quibusdam arridet, talem reddentibus suæ sententia

tentia rationem, quod sic nihil præjudicii in maritum redundet, utpote qui de proprietate nec viva nec defuncta uxore quicquam sibi arrogare possit. *L. N. L. 1. Art. 31.* Negativa tamen potius amplectenda est sententia, uxoribus enim in genere interdicitur legibus Saxonis potestate alienandi atque administrandi bona, insuper habito consensu maritorum. Vid. *Speculum Saxonica L. 1. Art. 31. & 45.* quorum accedit *L. 8. §. 5. C. de bon. que lib.* in qua lege liberi in potestate patris adhuc constituti prohibentur alienare res suas. Consensus scilicet mariti loco formæ requiritur ad alienationem bonorum uxoris, ita ut consensu hoc deficiente negotium ipso jure nullum declaretur, quacunque ratione uxor illud gessisse demonstretur. Vid. sæpe laud. *Per. Ill. a Berger in Diff. de discrimine bonorum uxoris §. 23.*

§. XXXVII.

Interdicitur itaque in genere conjugum disponere de rebus suis citra consensum mariti, quare exinde colligendum, ne quidem delatæ hereditati renunciare posse conjugem invito altero conjugæ, ne abstinendo a delata hereditate imminuat jus Ususfructus, marito competentis, successio- nisque eidem tributæ *a. Nov. XXII. C. 33. in fin. Constit. Elect. Sax. VII. P. 3.* & licet alias viduæ & virgines mobilia sua, quingentorum solidorum summam non excedentia donare possint, fœminæ tamen nuptæ nullam donationem delatæ consensu mariti celebrare possunt *Laud. N. L. 1. Art. 45.* Pariter uxoribus interdictum censendum, pecunias suas in emtionem bonorum immobilium collocare, etiam in eo casu, quando conjuges invicem secum pacti sunt, ut certa bonorum parte contentum esse oporteat maritum, quum nihilo secius interesse possit mariti, ut pecunia potius, quam pradio

prædium inde comparato ipsemet utatur, neque ipsi invito administratio prædii obrudatur. Male pariter prospicit sibi debitor satisfaciens uxori exsolutione debiti sui absque consensu mariti, sicuti enim minoribus absque autoritate curatoris non recte solvitur, ut inde liberatio contingat *L. 7. §. 2. ff. de Minor. §. 2. Inst. quib. alien. licet vel non sic & uxori solutio ad effectum liberationis fieri nequit.* Dante igitur quietantiam uxore, in qua profitetur, sibi solutione satisfactum esse, debitori tamen hac quietantia prorsus non consulitur, nec enim ea producta liberatur ab ulteriore exactione, neque quicquam detrimenti mulier aut heredes ejus inde capiunt, debitor tamen si probare par sit, pecuniam adhuc extare, aut mulierem locupletiores exinde factam esse, ab ulteriori exactione immunis pronunciandus, quietantia tamen mariti subscriptione communita ad debitorem liberandum sufficit.

§. XXXVIII.

Ulimarum voluntatum alias maximus solet esse favor, uxores tamen in terris Saxonice existentes circumscripta utuntur libertate, siquidem tales feminae maritæ a testandi facultate de bonis suis excluduntur, nisi gaudeant vel bonis immobilibus, vel receptitiis, aut consecutæ fuerint a maritis disponendi mortis causâ facultatem. Vid. *Mand. Reg. & Elect. Sax. Von Verschreibung und Obligationen der Weib: Personen*, de dato 18. Octobr. 1722. Contractus itaque ab uxoribus citra maritorum consensum celebrati adeo irriti sunt & nulli, ut licet denuo a femina vivo marito constituentur, aut jurejurando communiuntur, tamen virtute justæ obligationis destituuntur. Conveniunt itaque tales contractus uxorum cum mutuo, a filiofamilias intuitu

E

pecu-

pecuniæ numeratæ celebrato, quod nequidem post patris mortem & ita solutam patriam potestatem recipit vires, & invalidum manet. Fœminæ enim, ejusque heredes ex contractu invito marito inito, cum effectu mortuo licet marito conveniri haud possunt, cum creditor conveniendo ex tali obligatione mulierem propter mandatum Sax. modo allegatum a judicii limine repellendus sit, nisi forsitan docere queat, uxorem obligationem suam denuo post obitum mariti agnovisse, aut versionem in rem evidentem uxoris ex obligatione sua profluere. Vid. supra laudatus Kemmerich *in Access. Instit. Jur. Civ. L. 1. Sect. 3. Tit. 35.* Valet itaque contractus uxoris, licet mariti consensus abfuerit, si probari queat, ea, quæ ex contractu in uxorem profecta sunt, in ejus utilitatem quoque versa esse, quod sane nititur insigni æquitatis ratione, mulieres enim cum aliorum damno non locupletandæ veniant. Probanda tamen est versio hanc in rem, quare non sufficit, mulierem in instrumento confiteri, contractum utilitatem ejus respicere, vel ea, quæ accepit, in rem ejus esse versa.

§. XXXIX.

Curæ legitimæ mariti non relinquendus est locus in fœmina mercatrice, in quantum scilicet ista intuitu mercaturæ negotiatur. Mercatrices enim tales, quæ nomine proprio mercaturæ operam dant, non vero tantummodo marito, tanquam ministræ in negotiatione sua auxilium præbent, valide ex cambio & ex alio contractu obligantur, in quantum nimirum commerciis suis inservit, si vel maxime mariti aut alius curatoris deficiat consensus.

§. XL.

Evenit nonnunquam, ut maritus teneatur ex contractu, a conjuge sua celebrato, etiamsi speciatim consensum suum

fiuum in hunc contractum testatum non fecerit, scilicet, obstrictus est maritus ad solvenda ea, quæ uxori sine curatore ad œconomiam credita sunt, quippe utuntur hoc jure fœminæ in negotiationibus œconomicis, ut illæ quamvis contrahant ipsæ, tamen non sed maritus obligetur. Est enim cura œconomica uxori a marito demandata, unde quicquid ad curam hanc rite peragenda pertinet, hoc infimul maritus approbare censetur. Pertinent huic quotidianæ familiæ necessitates, inprimis, quæ ad victum & amictum supellecilemque spectant! Fingamus itaque, uxorem merces quasdam ad œconomiam spectantes creditas accipere, non uxor, sed maritus ad satisfactionem est compellendus. Vid. Nobilis Dn. a Berger *in Decis. Dec. 44.* Ex quo sequitur irritum esse conatum creditorum, qui post obitum mariti contra viduam agunt ad exsolvendum debitum ex emtione rerum œconomicarum, constante matrimonio constat, præsertim si vidua solita fuerit vivente marito ejusmodi res fide mariti sine præsentis pecunia creditas accipere, quare tales creditores a limine judicii statim repellendi sunt, nisi forsitan vidua hæres mariti existat. Vid. modo laudatus Bergerus *in Decis. Decis. 45.*

§. XLI.

Cura ergo ætatis ratione fœminæ minorennis per matrimonium extinguitur, qua extincta non potest non infimul extinqui facultas administrandi bona talis fœminæ minorennis, curatorisque autoritas excidit pristino effectu; Desinit infimul id, quod forsitan curatori ætatis in compensationem suorum laborum concessum erat. Fac itaque patrem testamento constituisse, ut uxor sua post obitum suum liberorum suorum curam suscipere debeat, hæc vero ad secunda vota transeunte tutores eligerentur, quibus pecuniæ pupillaribus

custodia, & usus relinqueretur, tutores vero hosce usuras consuetis ordinariis leviores pro usu pecuniae pupillaris praestare, accidit deinceps, ut filia minorennis annum decimum sextum nondum egressa nubat, maritusque curatorem uxoris suae in jus vocet, ab eodemque exposcat, ut vel ipsam sortem uxori suae debitam, vel ordinarias usuras praestet. Pronunciandum erit pro marito, quia cessat causa dispositionis testamentariae, nimirum administratio bonorum foeminae minorennis, qua excidit curator, simul ac ea, quae cura suae hucusque commissa fuit, matrimonii foedus ineat. Accedit huic sententiae modo laud. Bergerus in *Decis. Decis. 51.* monetque inclytam Facult. Viteberg. eam in sententiam pronunciaffe, subjectis hisce rationibus, weil der Testator nicht so wohl auf das Alter der Kinder, als die Verwaltung der Vormundschaft das Absehen gerichtet, und in compensationem dieser den Vormündern der Genuß der Capitalien gegen 4. pro Cent gelassen, hiernächst so wohl jure Civili vermöge dessen maritus legitimus administrator der paraphernalien des Weibes ist, als jure Saxonico nach welchen per nuptias die Frau in potestatem mariti kömmt, und er Usufructuarius omnium bonorum wird, des Curatoris aetatis administratio, ja jure Sax. indem maritus Vormund wird, ipsa curatela sich endet.

§. XLII.

Paucissimis adhuc monendum duco, ea quae de cura mariti allata sunt, solummodo in bonis paraphernalibus procedere in aliis vero bonis uxoris exulare. Quare in bonis receptitiis maritus hanc curam sibi asserere nequit.

TANTUM.

85 A 6388

ULB Halle

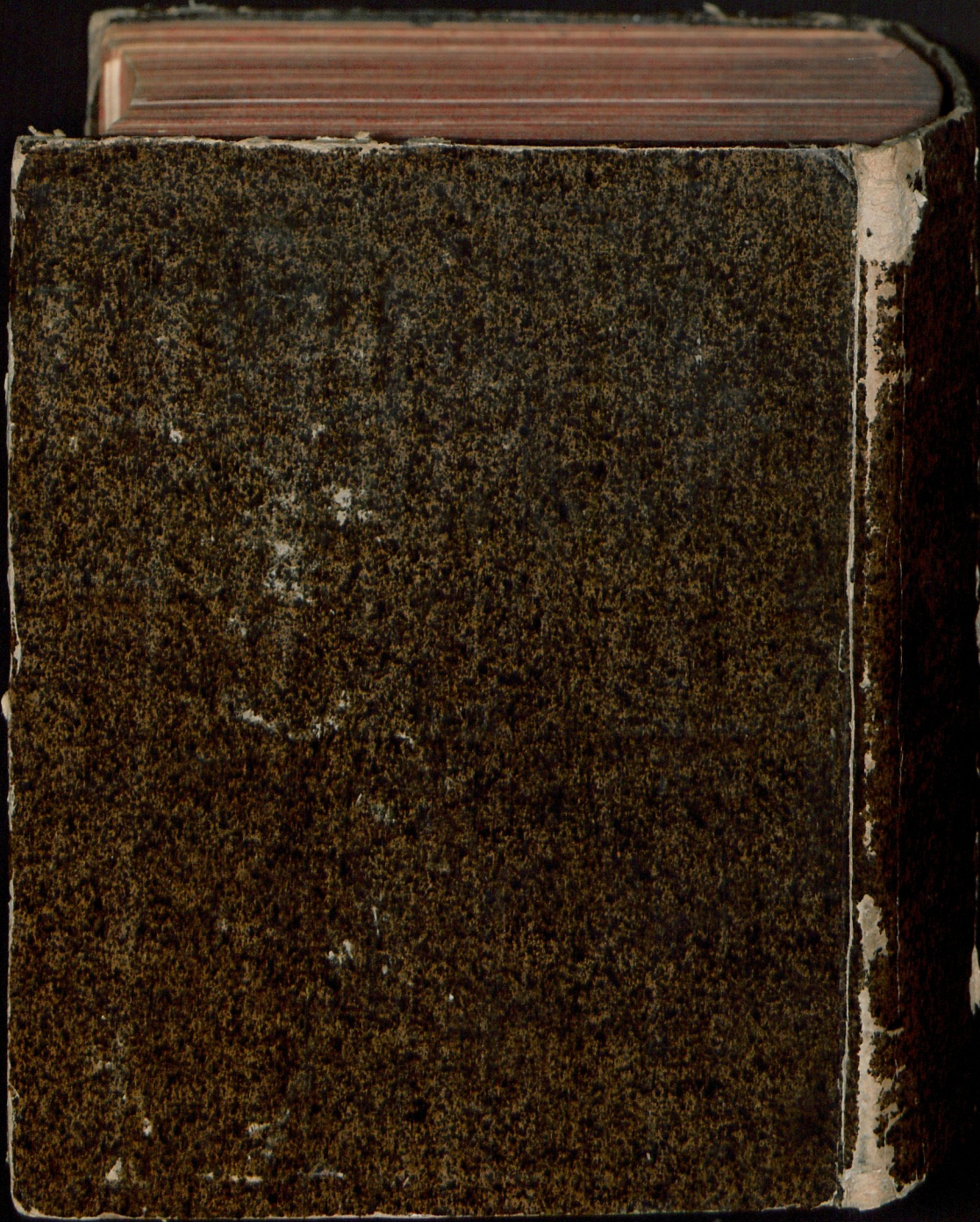
002 910 411

3

VD 18

4. 8j. 4

DISSERTATIO IVRIDICA
DE
**CVRA AETATIS
NVPTIIS FOEMINAE
MINORENNIS EXTINGTA**

QVAM
ANNVENTE
ILLVSTRI IVRECONSULTORVM ORDINE
PRAESIDE
**D. GOTTLIEB WILHELMO
DINCKLERO**

IVR. SAX. ET TRACT. CVRS. PAND.
P. P. ORD.

D. XXIV. OCTOBR. MDCCXXVII.

MODESTO ERVDITORVM EXAMINI

SVBMITTIT

AVTOR RESPONDENS
IOANNES CHRISTIANVS AVERBACH
WEISENFELS.

LIPSIAE

LITERIS ANDREAE MARTINI SCHEDII.